RECUPERAREA MINGII, OBLIGAȚIE COLECTIVĂ A ÎNTREGII ECHIPE ÎN JOCUL DE APĂRARE

Apărarea, ca situație tactică fundamentală în jocul de fotbal, cuprinde — după cum se știe — totalitatea acțiunilor organizate în scopul recuperării mingii și firește, al împiedicării adversarului de a-și desfășura și finaliza atacurile.

Ca element de conținut specific jocului în defensivă, sarcina recuperării mingii constituie în același timp condiția **sine-qua-non** care permite trecerea unei echipe de la situația de apărare la aceea de atac, grație căreia acțiunile inițiate își schimbă nu numai sensul dirijării lor, ci însuși caracterul, devenit în acest fel constructiv, corespunzător rațiunii de bază a întrecerii sportive, eficacitatea.

Intrarea în posesia mingii, reprezentînd criteriul de împărțire alternativă a jucătorilor în atacanți sau apărători, se realizează, în multe situații ale jocului, pe căi care depind adesea de însăși echipa aflată în ofensivă. Aceasta se întîmplă, de regulă, fie atunci cînd atacanții comit — în mod neconstrîns — erori tehnico-tactice (pase greșite), fie după finalizarea unor acțiuni, în urma cărora jocul este reluat de la poarta echipei în apărare.

Noțiunea de recuperare se referă mai puțin la situațiile oferite de adversar sau de întîmplare. Recuperarea în accepțiunea reală a jocului de fotbal are un sens prin excelență activ și, de aceea, ea trebuie să fie în primul rînd, rezultatul unor acțiuni de apărare bine organizate și executate, în cadrul cărora cîștigarea mingii, prin luptă sportivă, impune adversarului trecerea din ofensivă în defensivă.

Acțiunile tipice jocului de apărare care vizează recuperarea mingii, sînt DEPOSEDAREA ADVERSARULUI și INTERCEPȚIA, ambele elemente tehnico-tactice individuale, realizate însă într-un cadru care necesită participarea activă a coechipierilor, în funcție atît de faza respectivă de apărare, cît și de perspectiva dezvoltării acțiunii, după dobîndirea inițiativei în joc.

PLECÎND DE LA O DISCUȚIE... LA DATE CONCRETE...

Absența fortuită și îndelungată a unui jucător ca **Viorel Mateianu** de pe terenurile de joc nu a însemnat — ceea ce pentru o anumită categorie de sportivi constituie poate o „scuză obiectivă" — înstrăinarea de problemele de actualitate ale fotbalului nostru.

Într-o discuție purtată cu valorosul nostru internațional, cădeam pe deplin de acord asupra faptului că nici pînă în prezent — după atîția ani de căutări și experiență — echipele noastre fruntașe, inclusiv cele reprezentative, nu au reușit să se încadreze într-un anumit mod de acțiune în apărare, care să le permită limitarea cu eficiență a activității ofensive a adversarului și posibilitatea trecerii la organizarea unor acțiuni de atac, după recuperarea mingii.

În mod normal, o echipă în defensivă — luptînd pentru redobîndirea inițiativei în joc — poate acționa, fie imediat și agresiv printr-o apărare-presing executată pe spații limitate sau pe întreg terenul, fie retrăgîndu-se succesiv și aglomerînd în acest caz, jumătatea proprie de teren, în scopul întîrzierii acțiunilor adversarului, al închiderii treptate a direcțiilor sale de pătrundere spre poartă, concomitent cu încercările tot mai hotărîte de a-l deposeda de minge, sau de a-l forța să greșească.

Realitatea din fotbalul nostru a determinat și continuă să întrețină în rîndul jucătorilor, convingerea — greșită, fără îndoială — că în cadrul unei echipe dispunerea pe compartimente și posturi, limitează sarcinile fiecăruia la ceea ce de fapt înseamnă o anumită specializare, în virtutea căreia răspunderea apărării este aruncată aproape exclusiv pe umerii apărătorilor, în timp ce înaintașii își menajează, în mod exagerat și adesea fără efectul scontat, forțele pentru concepția, construcția și finalizarea acțiunilor.

Pe bună dreptate, arăta **Viorel Mateianu**, că **renunțarea cu ușurință din partea atacanților la încercarea de recuperare a mingii încă din situații inițiale de apărare, reduce considerabil din șansele echipei de a contracara acțiunile de atac ale adversarului și amînă, în detrimentul său, momentul redobîndirii inițiativei în joc.**

Încercările izolate, efectuate într-un cadru defensiv neorganizat, ale unor înaintași pentru recuperarea mingii, apar aproape întotdeauna lipsite de eficiență și costisitoare din punct de vedere al efortului și nu o dată îi pun pe cei în cauză, în situații ridicole, atunci cînd de regulă se găsesc în vădită inferioritate sub raport numeric și moral în fața adversarilor.

Bazat pe aceste observații generale — evidente ochiului atent al tehnicianului — și stimulat de discuția cu **Viorel Mateianu**, mi-am propus să urmăresc „pe concret" modul cum se realizează activitatea de recuperare a mingii, alegînd, spre exemplificare, înregistrări efectuate în cadrul a trei întîlniri ale echipelor noastre reprezentative și a altor trei susținute de Dinamo București, echipă recunoscută — ca de altfel și Universitatea Cluj, U.T.A., Universitatea Craiova, Petrolul — pentru preocuparea majoră pe linia introducerii unor forme noi de acțiune în arsenalul lor tactic și al angajării cît mai depline a întregii echipe la realizarea sarcinilor jocului colectiv.

Pe marginea datelor de mai sus — în ciuda numărului oarecum restrîns al exemplelelor — analiza efectuată, și cu sprijinul unor elemente cunoscute anterior, din practica profesională, ne conduce la o serie de constatări și anume:

• DEPOSEDAREA ADVERSARULUI are o pondere în general mai mare decît intercepția, în cadrul acțiunilor de apărare întreprinse pentru recuperarea mingii. Situația este firească dacă avem în vedere nu numai caracterul de luptă sportivă al jocului de fotbal, ci însuși avantajul pe care-l creează pentru apărători, dificultatea protejării perfecte a balonului de către atacanți. În același timp, nu trebuie omis nici faptul că folosirea cu succes a intercepției, ca mijloc de recuperare a mingii — presupunînd un înalt nivel de pregătire tehnico-tactică și o bogată experiență competițională — este în strînsă legătură și cu o anumită manieră de organizare a jocului în apărare și bineînțeles, cu conținutul și localizarea în spațiu a acțiunilor de atac ale adversarului.

• DATELE ÎNSCRISE ÎN TABEL ar putea constitui la prima vedere și un indiciu asupra aspectului general al jocului, în sensul ca numărul deposedărilor și al intercepțiilor efectuate ar arăta, prin deducție, în posesia cui a fost mai mult balonul, care dintre combatanți și-a impus dominarea asupra celuilalt.

Privită numai sub acest aspect, statistica de față ar duce, fără îndoială, la concluzii eronate. Numărul redus al deposedărilor și al intercepțiilor efectuate de o echipă în cursul unei partide ar putea fi determinat desigur și de o evidentă superioritate în joc a acesteia asupra adversarului care, constrîns de situațiile tactice ivite, este obligat să lupte de mai multe ori pentru recuperarea mingii.

• ELEMENTUL CEL MAI CARACTERISTIC — rezultat din analiza datelor înscrise în tabel și care reflectă cît se poate de elocvent o justă înțelegere și aplicare a principiilor tactice ale jocului modern — este fără îndoială, **participarea eficace a tuturor jucătorilor străini, indiferent de post, la activitatea de recuperare a mingii.** Deposedările efectuate de un **Collard, Peters** sau **Quentin**, ca și intercepțiile lui **Hartford, Ball** sau **Vuilleumier** nu s-au deosebit cu nimic, ca realizare tehnică, și eficacitate, de cele ale apărătorilor de meserie din cadrul echipelor respective, după cum nici acțiunile de atac ale acestora din urmă, nu au rămas tributare concepției de joc potrivit căreia un bun apărător trebuie a ști să folosească cu succes și armele atacului.

• În ceea ce privește APORTUL JUCĂTORILOR la activitatea de recuperarea mingii, repartizarea procentuală a acestuia pe compartimente, așa după cum rezultă din înregistrările efectuate, ar fi următoarea:

	Fundașii	Mijlocașii	Înaintașii
Echipe străine	60%	20%	20%
Echipe naționale române	67%	25%	8%
Echipe române de club	62%	25%	13%

SPECIALIȘTII AU CUVÎNTUL

De regulă, însă, la adăpostul acestei explicații — să-i spunem obiective — se ascunde cu bună știință, nereușita acțiunii de deposedare și mai mult chiar decît atît, atitudinea de evitare a adversarului, atunci cînd acesta este în posesia mingii. De aceea vom considera, în continuarea analizei, raporturile cifrice înregistrate, ca fiind determinate în primul rînd de aceste din urmă cauze subiective, caracteristice echipelor românești de fotbal.

• O PRIVIRE MAI ATENTĂ, aruncată asupra întîlnirilor internaționale susținute de formațiile noastre reprezentative, sau de club, ne duce la constatarea că toți adversarii întîlniți — în speță Suedia (tineret), Anglia, Elveția și W. B. Albion, pe care de altfel i-am văzut evoluînd la București — **au efectuat un număr de deposedări și intercepții cu mult superior celui realizat de jucătorii noștri,** ceea ce denotă o mai mare eficiență în jocul de apărare și în același timp — grație recuperării mingii — o mai largă posibilitate de organizare, ulterior, a acțiunilor ofensive.

...DE LA DATE CONCRETE... LA CONCLUZII...

Recuperarea mingii reprezintă — așa după cum am văzut — nu numai o sarcină specială a apărătorilor, ci o obligație a tuturor jucătorilor, indiferent de postul din echipă, ținînd seama însă de natura și locul de desfășurare a acțiunilor.

Principiul călăuzitor în organizarea jocului de apărare trebuie să fie acesta: CU CÎT RECUPERAREA ESTE REALIZATĂ MAI DEVREME, CU ATÎT EFECTUL EI ESTE MAI MARE, ÎN PRIMUL RÎND, ÎN CEEA CE PRIVEȘTE ÎNLĂTURAREA PERICOLULUI ADVERS, ȘI APOI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE POSIBILITATEA INIȚIERII ȘI FINALIZĂRII UNOR ACȚIUNI OFENSIVE ÎN CONDIȚIILE UNEI ECONOMII DE EFORT.

Pentru aceasta, însă, este absolut necesar ca **lupta pentru recuperarea mingii de la adversar, să înceapă chiar cu prima linie de apărare, pe care o constituie în cadrul echipei, atacanții.**

Dificultatea cea mai mare, în calea realizării acestui deziderat, constă după părerea mea — în mentalitatea greșită care mai persistă la mulți jucători și în virtutea căreia deosebirile privind așezarea de bază în teren și sarcinile specifice care delimitează noțiunea de apărător de aceea de atacant, sînt în mod eronat argumentate pe criteriul rolului și importanței unui anumit compartiment sau post din formație. În baza acestei optici, **înaintașii se autoconsideră într-un anumit fel privilegiați și menajîndu-se pentru acțiunile de „creație", lasă aproape exclusiv pe seama apărătorilor sarcina ingrată și costisitoare a recuperării mingii de la adversar,** sarcină considerată, fără temei, de mulți ca o corvoadă.

Ceea ce confirmă o dată mai mult aspectul de mentalitate care determină un anumit mod de acțiune în teren a jucătorilor cînd se găsesc în situația de defensivă, este faptul că însuși apărătorii, atunci cînd din diferite cauze sînt puși să joace pe posturi de atacanți, se consideră parcă eliberați de obligațiile meseriei de bază, preluînd o dată cu sarcinile specifice atacului așa zisele privilegii de înaintași. Asemenea celor pe care în alte ocazii îi critică pentru lipsă de combativitate, apărătorul devenit atacant, începe să renunțe și el, cu destulă ușurință, la lupta pentru recuperarea mingii, mai întîi simulînd atacul de deposedare, pentru ca în cele din urmă să ajungă chiar să-l evite. De aceea, consider, că **mai înainte de a fi problemă de instruire, activitatea de recuperare a mingii este o problemă de educație,** în cadrul căreia trebuie dezvoltat la un înalt nivel spiritul de echipă, o dată cu formarea convingerii ferme asupra necesității de utilizare în mod corect a tuturor procedeelor tehnico-tactice cu ajutorul cărora se poate intra în posesia mingii și dobîndi inițiativa în joc.

Nu trebuie uitat nici un moment faptul că, în condițiile fotbalului modern, participarea apărătorilor la acțiunile de atac și ale atacanților la acțiunile de apărare, constituie o cerință majoră, care-și poate găsi cu adevărat sensul numai în cadrul aplicării cu strictețe a principiilor de bază ale jocului colectiv, singurul în măsură să asigure realizarea în „event" a scopului luptei sportive: eficacitate și spectaculozitate.

MIHAI IONESCU
antrenor

JOCURI	DEPOSEDĂRI						INTERCEPȚII					
	FUNDAȘI LATERALI	FUNDAȘI CENTRALI	MIJLOCAȘI	EXTREME	INAINTAȘI CENTRALI	TOTAL	FUNDAȘI LATERALI	FUNDAȘI CENTRALI	MIJLOCAȘI	EXTREME	INAINTAȘI CENTRALI	TOTAL
ROMÂNIA (t)	6	16	10	1	1	34	5	9	6	—	1	21
SUEDIA (t)	18	13	15	12	10	68	12	11	8	—	1	32
ROMÂNIA	4	6	4	1	1	16	5	7	4	1	—	17
ANGLIA	16	11	10	8	6	51	8	10	4	2	1	25
ROMÂNIA	16	13	11	2	2	44	4	10	5	—	—	19
ELVEȚIA	14	12	14	8	4	52	8	10	4	1	—	23
DINAMO BUC.	4	8	7	2	2	23	5	3	3	—	—	11
W. B. ALBION	14	14	9	5	5	47	7	6	4	2	1	20
DINAMO BUC.	10	8	14	3	3	38	4	7	6	—	1	18
STEAUA	7	10	11	2	1	31	4	6	6	—	—	16
DINAMO BUC.	9	10	8	3	2	32	5	8	5	1	1	20
A.S.A. TG. MUREȘ	6	6	7	1	—	20	3	6	5	—	—	14

Meciurile la care ne referim în acest tabel sînt din sezonul trecut.